

У Х В А Л А

КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 55 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 14, 15 розділу Х „Перехідні положення“ Земельного кодексу України

м. К и ї в
14 лютого 2018 року
№ 4-у/2018

Справа № 2-1/2018

Велика палата Конституційного Суду України у складі суддів:

Кривенка Віктора Васильовича – головуючого,
Городовенка Віктора Валентиновича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Касмініна Олександра Володимировича,
Колісника Віктора Павловича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича,
Мойсика Володимира Романовича,
Саса Сергія Володимировича – доповідача,
Тупицького Олександра Миколайовича,
Шаптали Наталі Костянтинівни,
Шевчука Станіслава Володимировича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням 55 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 14, 15 розділу Х „Перехідні положення“ Земельного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Саса С.В. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

у с т а н о в и в:

1. Суб'єкт права на конституційне подання – 55 народних депутатів України – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням розглянути питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 14, 15 розділу Х „Перехідні положення“ Земельного кодексу України (далі – Кодекс).

Оспорюваними положеннями Кодексу на момент звернення було передбачено таке:

„14. До набрання чинності законом про обіг земель сільськогосподарського призначення, але не раніше 1 січня 2018 року, забороняється внесення права на земельну частку (пай) до статутних капіталів господарських товариств.

15. До набрання чинності законом про обіг земель сільськогосподарського призначення, але не раніше 1 січня 2018 року, не допускається:

а) купівля-продаж земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності, крім вилучення (викупу) їх для суспільних потреб;

б) купівля-продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок і зміна цільового призначення (використання) земельних ділянок, які перебувають у власності громадян та юридичних осіб для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, земельних ділянок, виділених в натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв) для ведення особистого селянського господарства, а також земельних часток (паїв), крім передачі їх у спадщину, обміну земельної ділянки на іншу земельну ділянку відповідно до закону та вилучення (викупу) земельних ділянок для суспільних потреб, а також крім зміни цільового призначення (використання) земельних ділянок з метою їх надання інвесторам – учасникам угод про розподіл продукції для здійснення діяльності за такими угодами.

Купівля-продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок та земельних часток (паїв), визначених підпунктами „а“ та „б“ цього пункту,

запроваджується за умови набрання чинності законом про обіг земель сільськогосподарського призначення, але не раніше 1 січня 2018 року, в порядку, визначеному цим Законом.

Угоди (у тому числі довіреності), укладені під час дії заборони на купівлю-продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок та земельних часток (паїв), визначених підпунктами „а“ та „б“ цього пункту, в частині їх купівлі-продажу та іншим способом відчуження, а так само в частині передачі прав на відчуження цих земельних ділянок та земельних часток (паїв) на майбутнє є недійсними з моменту їх укладення (посвідчення)“.

Під час розгляду справи Конституційним Судом України набрав чинності Закон України „Про внесення зміни до розділу Х „Перехідні положення“ Земельного кодексу України“ від 7 грудня 2017 року № 2236–VIII, згідно з яким у пунктах 14, 15 розділу Х „Перехідні положення“ Кодексу цифри „2018“ замінено цифрами „2019“. Таким чином, дію обмежень, передбачених у зазначених положеннях Кодексу, продовжено до набрання чинності законом про обіг земель сільськогосподарського призначення, але вона припиняється не раніше 1 січня 2019 року.

Народні депутати України вважають, що правове регулювання, визначене у пунктах 14, 15 розділу Х „Перехідні положення“ Кодексу, не забезпечує передбачуваності правовідносин, пов'язаних із реалізацією громадянами та юридичними особами правомочностей щодо розпорядження земельними ділянками сільськогосподарського призначення, які їм належать на праві приватної власності, що порушує принцип верховенства права, закріплений у статті 8 Конституції України. Оскільки встановлена вказаними положеннями Кодексу заборона стосується не всіх земельних ділянок сільськогосподарського призначення, які перебувають у приватній власності громадян та юридичних осіб, а лише окремих земель, то, на думку суб'єкта права на конституційне подання, така заборона ставить у нерівні умови власників земельних часток (паїв) щодо можливості розпорядження майном, яке належить їм на праві приватної власності, тобто порушує принцип рівності громадян перед законом, передбачений статтею 24 Конституції України. Народні депутати України також вважають, що оспорювані положення Кодексу не відповідають статті 13, частині другій статті 14,

статті 41, частинам першій, третій статті 42, статтям 48, 64 Основного Закону України.

На підтвердження своєї позиції автори клопотання посилаються, зокрема, на Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005, окремі положення Кодексу, Господарського кодексу України, законів України „Про іпотеку“, „Про основи національної безпеки України“, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року і Першого протоколу до неї.

2. Конституційний Суд України, вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з прийняттям колегією суддів Конституційного Суду України Ухвали від 25 квітня 2017 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі, виходить з такого.

Згідно з частиною третьою статті 51 Закону України „Про Конституційний Суд України“ у конституційному поданні щодо конституційності акта (його окремих положень) зазначаються акт (його конкретні положення), що належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити акт (його окремі положення), а також обґрунтування тверджень щодо неконституційності акта (його окремих положень).

Автори клопотання, стверджуючи про порушення оспорюваними положеннями Кодексу права власності громадян на землю, не беруть до уваги положення частини другої статті 14 Конституції України, згідно з якою право власності на землю набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону, а також те, що певні умови реалізації права власності на землі сільськогосподарського призначення визначено у пунктах 14, 15 розділу X „Перехідні положення“ Кодексу.

У конституційному поданні не наведено обґрунтування щодо взаємозв'язку між встановленням законодавчої заборони на відчуження земельних ділянок сільськогосподарського призначення і порушенням прав на здійснення підприємницької діяльності та достатній життєвий рівень, закріплених у статтях 42, 48 Конституції України.

Твердження народних депутатів України щодо невідповідності пунктів 14, 15 розділу Х „Перехідні положення“ Кодексу конституційному принципу рівності громадян перед законом через встановлення заборони на відчуження не всіх земельних ділянок сільськогосподарського призначення, які перебувають у приватній власності громадян та юридичних осіб, а лише окремих видів земель не можуть вважатися обґрунтуванням неконституційності вказаних положень Кодексу в контексті частини другої статті 24 Конституції України.

У конституційному поданні також не наведено аргументів щодо неконституційності пунктів 14, 15 розділу Х „Перехідні положення“ Кодексу в частині відтермінування можливості реалізації права власності щодо земельних ділянок сільськогосподарського призначення.

Конституційний Суд України вважає, що народні депутати України не навели обґрунтування щодо невідповідності Конституції України (неконституційності) пунктів 14, 15 розділу Х „Перехідні положення“ Кодексу.

Таким чином, конституційне подання не відповідає вимогам частини третьої статті 51 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 3 статті 62 цього закону – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Законом України „Про Конституційний Суд України“.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, статтями 8, 32, 35, 51, 52, 62, 66, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, Конституційний Суд України

у х в а л и в:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 55 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пунктів 14, 15 розділу Х „Перехідні положення“ Земельного кодексу України на підставі пункту 3 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ –

невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим цим законом.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ